RAUTATIEALAN UNIONI

24.9.2020

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: HE 113/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Rautatiealan unioni RAU ry kiittää mahdollisuudesta lausua Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle HE 113/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta.

69 §. Rautatieliikenteen kuljettajalta edellytettävä lupa

Pienimuotoinen kuljettaminen (Lupakirjaton vaihtotyö) esitetyllä tavalla on merkittävä muutos. Muutosta voidaan verrata kärjistetysti tilanteeseen, jossa kaupunkialueella voidaan liikkua ilman auton ajokorttia, mutta taajaman ulkopuolella ajokortti vaaditaan.

Lakimuutos poistaa rajauksen pienimuotoiseen kuljettamiseen. Tällä hetkellä valtion rataverkon liikennepaikoilla vaihtotyöt tekee lupakirjan A tai B omaavat liikkuvan kaluston kuljettajat. Heidän koulutuksensa minimivaatimukset määräytyvät EU-rautatiedirektiivissä ja viranomainen valvoo heidän pätevyyksiään sekä terveydentilaansa.

Liikennepaikat eroavat merkittävästi toisistaan. On pieniä liikennepaikkoja, joissa on vain kaksi raidetta ja suuria, joissa on useita ratapihoja. Esimerkiksi Helsingin liikennepaikka alkaa Helsingin päärautatieasemalta ja päättyy pohjoisen suuntaan Oulunkylään ja lännen suuntaan Huopalahteen. Se sisältää useita ratapihoja (Helsinki, Pasila, Ilmala ja Käpylä), joiden sisäistä tai välistä vaihtotyöliikennettä voisi tehdä ilman lainsäädännöllisiä kelpoisuusvaatimuksia. Alueilla on vilkasta henkilöliikennettä sekä huoltoliikennettä. Junat ajavat parhaillaan yli 100 km tunnissa.

Vaihtotyössä liikenteen turvaamistaso on alhaisempi kuin junaliikenteessä. Käytössä ei ole junien automaattista kulunvalvontaa (JKV) tai muuta turvallisuutta varmistavia turvalaitteita. Turvallinen liikkuminen on täysin kalustoa kuljettavan kuljettajan varassa. Ajatus siitä, että koulutus ja terveysvaatimukset poistetaan erittäin turvallisuuskriittisessä tehtävässä, on henkilöstön kannalta pelottava.

Nykyisessä laissa lainsäätäjä on ymmärtänyt toimijoiden tarpeen pienimuotoiseen kaluston liikutteluun, mutta rajannut toimintaa ymmärtäen raideliikenteen suuret onnettomuusriskit vaihtotöissä. Samalla viranomaisella on pysynyt valvonta paremmin hallittavissa.

Vaihtotöissä tapahtuu merkittävä määrä onnettomuuksia ja vaaratilanteita, minkä vuoksi Onnettomuustutkintakeskus (OTKES) teki teematutkimuksen (R2019-S1).

RAUTATIEALAN UNIONI

Onnettomuuskeskus antoi 22.9.2020 onnettomuuksien ja vaaratilanteiden välttämiseksi yhdeksän suositusta, joihin kuuluu myös koulutustason parantaminen A ja B lupakirjan omaavien kuljettajien osalta. Pienimuotoisen kuljettamisen voidaan perustellusti olettaa aiheuttavan vielä suuremman turvallisuusriskin kuin EU:n rautatiedirektiivin mukaisesti koulutetut kuljettajat.

Esitys:

Pienimuotoisella kuljettamisella tarkoitetaan vaihtotyönä tehtävää kaluston kunnossapitoon, testaukseen, kuormaamiseen tai valmisteluun liittyvää toimintaa teknisesti sille rajatulla liikennepaikan osalla ja johon liittyy vain vähäistä opastin- ja merkkijärjestelmän noudattamista sekä vähäistä viestintää rataverkon haltijan kanssa.

Samalla ratapihalla liikkuvilla tulee olla samat kelpoisuus- ja koulutusvaatimukset väärinymmärrysten välttämiseksi. Liikenteenohjauksella tulee olla tiedossa alueella liikkujien pätevyys ja sallittu erikseen määritelty ja teknisesti rajattu toiminta-alue.

RAUTATIEALAN UNIONI RAU RY

Tero Palomäki
puheenjohtaja

Linkki OTKES viittaukseen:
https://turvallisuustutkinta.fi/fi/index/tutkintaselostukset/raideliikenneonnettomuuksientutkinta/tutkintaselostuksetvuosittain/2020/r2019-s1teematutkintavaihtotyoonnettomuuksistaja-vaaratilanteista.html